

Evaluering af Folden

Evaluering af Folden

©DEFACTUM, Region Midtjylland, november 2021

Emneord: Isolation, skolevægning, børn og unge, psykiatri, ambulant behandling i hjemmet

Rapporten er udarbejdet af:

Konsulent Marianne Sigaard Balleby, DEFACTUM, Region Midtjylland

E-mail: marbal@rm.dk, mobiltlf.: 2475 9006.

Psykolog Lise Nymand, Rådgivergruppen, Holmstrupgård

E-mail: lise.nymand@rm.dk, tlf.: 7847 8649, mobiltlf.: 2399 1216.

Praktikant Kristine Hessellund Pedersen, DEFACTUM, Region Midtjylland

Publikationen kan frit refereres med tydelig kildeangivelse.

Denne publikation citeres således: Evaluering af Folden

Forfatter(e): Balleby MS, Nymand L, Pedersen KH

Titel: Evaluering af Folden

Aarhus: DEFACTUM, Koncern Kvalitet, Region Midtjylland, 2021

For yderligere oplysninger rettes henvendelse til:

DEFACTUM

Olof Palmes Alle 15

8200 Aarhus N

E-mail: defactum@rm.dk

Hjemmeside: www.defactum.dk

Rapporten kan downloades fra www.defactum.dk og www.holmstrupgaard.rm.dk

Forord

I denne rapport præsenteres resultaterne af en evalueringsproces målrettet behandlingen ved Folden, som er en ambulant behandlingsindsats for unge med isolations- og skolevægringsproblematikker under Holmstrupgård i Region Midtjylland. Evalueringen er gennemført i et samarbejde mellem Holmstrupgård og DEFACTUM, og rapporten er drøftet i en tværgående arbejdsgruppe.¹

Læsevejledning

Rapporten indledes med Foldens og Holmstrupgårds beskrivelse af Foldens teoretiske og behandlingsfaglige fundament i arbejdet med isolerede og skolevægrende unge. Indledningen har til formål at give læseren grundlag for at forstå udgangspunktet for evalueringen af Folden.

Det følgende afsnit beskriver evalueringens design, dataindsamling og metodeovervejelser i forhold til evalueringens fremgangsmåde.

Evalueringens resultater præsenteres i et samlet afsnit. Først præsenteres evalueringens resultater i forhold til, hvorvidt Foldens indsats virker – og for hvem. Derefter præsenteres fund og opmærksomhedspunkter i forhold til behandlingsindsatsens tre virksomme elementer: Relationsarbejde, koordinerende indsats og rammer og ressourcer. Endelig præsenteres fund i relation til Foldens metodetydelighed. Afsnittet afrundes af en sammenfatning af evalueringens resultater.

Tak til deltagerne i evalueringen

Som evaluatore har vi i de to år, evalueringen har stået på, sat stor pris på, at Foldens medarbejdere og ledelse altid har taget godt imod os og vores mange henvendelser. Det har været en uvurderlig hjælp til evalueringens gennemførelse.

Evalueringen har omfattet en auditproces med deltagelse af interne og eksterne videnspersoner på området isolation og skolevægning. Vi skylder en tak til auditpanelet for deres bidrag til evalueringen og for at sætte sig ind i det omfattende materiale om de unge og Foldens behandlingsindsats.

En stor tak skal lyde til interviewpersonerne, som har bidraget med deres perspektiver om tre af de unges forløb. Den største tak skal naturligvis lyde til de unge og deres forældre, som har givet os lov til at få indblik i oplysninger om forløbene. Uden deres velvillighed var evalueringen aldrig blevet til noget.

Evaluatorene

¹ Arbejdsgruppen har bestået af følgende personer: Fra Enggård og Folden afdelingsleder Lone Røjkær Sloth og afdelingspsykolog Anne Skovsted-Nielsen, fra Holmstrupgård psykolog Lise Nymand og psykolog Anne Birgitte Døssing og fra DEFACTUM chefkonsulent Mett Marri Lægsgaard og konsulent Marianne S. Balleby.

Indholdsfortegnelse

1	Foldens teoretiske og behandlingsfaglige fundament	7
1.1	Baggrund for Folden-projektet	7
1.2	Foldens organisatoriske og behandlingsfaglige grundlag	9
1.3	Foldens målgruppe	10
1.4	Baggrund for etablering af Folden	11
1.5	Foldens behandlingsindsats	12
1.6	Afrunding	13
2	Om evaluering af Folden	15
2.1	Evalueringen formål og design	15
2.2	Dataindsamling	16
2.3	Casebaseret audit	18
2.4	Metodeovervejelser forbindelse med evalueringen	19
3	Evalueringens resultater	21
3.1	Virkning og målgruppe	21
3.2	Foldens relationsarbejde	23
3.3	Foldens koordinerende indsats	25
3.4	Foldens faglige rammer og ressourcer	27
3.5	Foldens metodetydelighed	29
3.6	Sammenfatning af evalueringens resultater	30
4	Litteraturliste	33

1 Foldens teoretiske og behandlingsfaglige fundament

Dette afsnit har til formål at redegøre for Foldens teoretiske og behandlingsfaglige fundament i arbejdet med isolerede og skolevægrende unge. Tanken er, at dette indledende afsnit vil give et bedre grundlag for at forstå udgangspunktet for evalueringen af Folden. Afsnittet er udarbejdet af psykolog Lise Nymand i samarbejde med psykolog Anne Birgitte Døssing samt afdelingsleder Lone Røjkjær Sloth og afdelingspsykolog Anne Skovsted-Nielsen.

1.1 Baggrund for Folden-projektet

Evalueringen af Folden har haft til formål at bidrage med ny viden inden for området skolevægring hos unge igennem afprøvning og evaluering af en specifik behandlingsindsats, som er udviklet på baggrund af eksisterende erfaring, viden og forskning på området.

1.1.1 Projektets relevans

Igennem de seneste år har der været en stigende tendens til skolevægring og elever med højt fravær fra skolen. Tal fra Undervisningsministeriet viser, at folkeskoleeleverne i skoleåret 2018-2019 i gennemsnit var fraværende i næsten 12 dage, hvilket svarer til en stigning på 11,5 procent sammenlignet med skoleåret 2013/2014². I flere danske regioner og kommuner ses tilsvarende en øget interesse for skolefravær og skolevægring, særligt den mere problematiske skolevægring, som indebærer skolefravær igennem flere år. Viden og forskning på området fra en dansk kontekst er mangelfuld, hvilket påvirker mulighederne for at iværksætte en relevant og virksom indsats i tide. Øget viden om skolevægring og udbredelse heraf er således afgørende for at kunne forebygge og behandle vanskelighederne i rette tid (Lyon & Cotler, 2009).

På baggrund af en analyse fra VIVE ifølge Børns Vilkår og Egmont Fonden i 2020 konkluderes, at elever med skolefravær generelt er en sammensat gruppe, også i forhold til ressourcer i hjemmet, og at skolefraværet samlet set påvirker fagligheden og afgangresultatet for eleverne samt senere tilgang til uddannelsessystemer.

Undersøgelsen fra Børns vilkår og Egmont Fonden i 2020 peger på behov for at udvide forståelsen af skolefravær og at gøre op med individfokuserede perspektiver, hvor barnets skolefravær primært forstås ud fra barnets individuelle vanskeligheder isoleret set. De professionelle bør i højere grad inddrage barnets fællesskaber og de forskellige sammenhænge, som barnet indgår i både hjemme og i skolen. Bevæggrundene til skolefravær forstås ud fra et multifaktorielt perspektiv, hvor afdækningen af årsagerne til skolefraværet for hver enkelt barn er centralt. Rapporten konkluderer desuden, at der er brug for en langt større opmærksomhed på at inddrage børn og unge i forståelsen af baggrunden for skolefraværet samt, at kontakten til barnet og vedvarende gode relationer både i skole og hjem er bærende i behandlingsarbejdet.

² I 2019/2020 viser tallene fra Børne- og Undervisningsministeriet, at det registrerede gennemsnitlige fravær er en lille smule mindre, da eleverne i gennemsnit har været registreret fraværende i ca. 10,4 dage i løbet af skoleåret. Imidlertid kan COVID 19 have haft betydning for både registreringen af fraværet og det reelle fravær i skoleåret 2019/2020.

Skolevægring er et alvorligt problem grundet såvel kortsigtede som langsigtede følgevirkninger. Skolefravær og isolation afholder barnet/den unge fra at modtage undervisning og social stimulation og hermed udvikle sig alderssvarende fagligt og socialt. Som følge heraf er skolevægring associeret med en række fremadrettede problemstillinger, som kan have alvorlige implikationer både for individ og samfund. Forskning peger på sammenhæng mellem skolevægring og begrænsninger i sociale kompetencer, social tilbagetrækning, andre psykiske vanskeligheder, risiko for skolefrafald senere i uddannelsessystemet, ungdomskriminalitet og arbejdsløshed (Alsing, 2016, Aruga, Suzuki & Tagaya, 2012, Bauger, 2009, Ek & Eriksson, 2013, Elsherbiny, 2017, Havik, Bru & Ertesvåg, 2015, Heyne et al., 2014a, Heyne et al., 2014b, Kearney, 2002, Richardson, 2016). I et samfundsøkonomisk perspektiv kan skolevægring indebære risiko for en betydelig velfærdsudgift. Svenske forskere vurderer, at livslange velfærdsudgifter som langvarig sygdom, arbejdsløshed og kriminalitet for samfundet langt overstiger udgifterne ved en tidlig indsats overfor udsatte børn og unge (Friberg et al., 2015).

Isolation kan betragtes som en forsvarsmekanisme, der beskytter mod overstimulering og kan være mere eller mindre omfattende og langvarig. Isolation kan have til formål at undgå at mærke emotionelle konflikter, som kan være udløst af overvældende indre eller ydre belastning, men konsekvensen er, at man samtidig risikerer at miste kontakten med og omsorgen for sig selv (Schacht-Magnussen, 2015). I nogle tilfælde kan den unges skolevægring være led i en mere omfattende social tilbagetrækning og isolation, som kan være udtryk for mere alvorlig psykopatologi, og her beskytter isolationen mod et psykisk sammenbrud i form af psykose. Da mennesker ikke kan udvikle sig uden at indgå i sociale samspil med andre, er isolation en alvorlig trussel mod individets trivsel, og må derfor respektfuldt modarbejdes igennem vedholdende genopbygning af relationer (Schacht-Magnussen, 2015).

1.1.2 Virksomme faktorer ved behandling af skolefravær

Metodecentret har udarbejdet en litteraturgennemgang med det formål at kortlægge den eksisterende litteratur om årsagerne til og behandlingen af fænomenet skolevægring. På den baggrund afdækkes forskningsbaserede anbefalinger til, hvilke delelementer der bør inddrages i en indsats rettet mod problematisk skolefravær og skolevægring (Knudsen & Møller, 2017).

Litteraturgennemgangen har samlet vist, at følgende faktorer er vigtige at tage højde for, hvis en behandling skal føre til permanent, stabil skolegang³:

- Grundig udredning med henblik på tilrettelæggelse af en individualiseret behandling (Lyon & Cotler, 2007, Richardson, 2016)
- Gradvis genoptagelse af skolegang i en trappestigemodel (Friberg et al., 2015)
- Behandlingsindsatsen rettes mod såvel faktorer i individ og familie som i skole og samfund (Nuttall & Woods, 2013, Pina et al., 2009, Richardson, 2016)
- Inddragelse af stort netværk omkring den unge bestående af såvel pårørende som professionelle (Alsing, 2016, Ek & Eriksson, 2013, Heyne, 2014a, Nuttall & Woods, 2013)

Behandlingsindsatsen i Folden er tilrettelagt i overensstemmelse med disse fund.

³ Forskning på området kommer primært fra USA og andre engelsksprogede lande, hvorfor der må tages højde for, at vidensgrundlaget kommer fra en anden kulturel og samfundsmæssig kontekst.

1.2 Foldens organisatoriske og behandlingsfaglige grundlag

1.2.1 Organisatorisk baggrund

Folden er udsprunget fra, og er nu en del af Daghuset Enggård, som er en ambulante afdeling under Holmstrupgård.

Holmstrupgård er en selvejende institution under Jysk Børneforsorg og har driftsoverenskomst med Region Midtjylland. Holmstrupgård er et socialpsykiatrisk, miljøterapeutisk behandlingstilbud på psykodynamisk grundlag for børn og unge i alderen 14-27 år med alvorlige psykiatriske lidelser og symptomudtryk, herunder skizofreni, personlighedsforstyrrelser, udviklingsforstyrrelser, opmærksomhedsforstyrrelser, spiseforstyrrelser og svær selvskade. Holmstrupgård er et højspecialiseret helhedstilbud, som består af såvel botilbud som skole, dagtilbud og efterværn.

Holmstrupgård tilbyder endvidere højt specialiseret ambulante behandling til unge og deres familier, hvor de unge har vanskeligheder inden for områderne spiseforstyrrelser, selvskadende adfærd, svær skolevægring og social isolation. Foruden ambulante behandling tilbydes her afklaringsforløb med henblik på at få de unge tilbage i sociale fællesskaber og aktiviteter relateret til uddannelse, job og fritid. Daghuset Enggård, som Folden er en del af, tilbyder ambulante behandling med fokus på håndtering af hverdagens udfordringer, herunder etableringen af skolegang.

I alt modtager ca. 100 børn og unge tilbud på Holmstrupgård, og i de enkelte forløb foregår der et tæt samarbejde med behandlingspsykiatrien og andre fagprofessionelle samarbejdspartnere.

1.2.2 Holmstrupgårds miljøterapeutiske fundament

Holmstrupgård tager udgangspunkt i en miljøterapeutisk forståelse, som bygger på den forudsætning, at såvel psykisk sundhed som psykisk lidelse er nært forbundet med menneskets tidligere erfaringer med tilknytning og relationer til andre mennesker. Samtidig betragtes individet med biologiske og psykologiske muligheder for at udvikle og forandre sig livet igennem. Psykologisk udvikling forudsætter muligheder for at tilegne sig nye, betydningsfulde oplevelser i spillet med andre mennesker. De vigtigste egenskaber ved et terapeutisk miljø er derfor at tilbyde betingelser for positive følelsesmæssige oplevelser i relation til andre for hermed at skabe modvægt til tidligere belastende oplevelser af sig selv og omgivelserne (Schjødt & Heinskou, 2007). I alle Holmstrupgårds tilbud vægtes derfor at skabe trygge og forudsigelige læringsmiljøer, hvor den enkelte har mulighed for at udvikle sine kompetencer og ressourcer.

Holmstrupgårds miljøterapeutiske grundstruktur er baseret på en psykodynamisk og udviklingspsykologisk tankegang. Det indebærer, at miljøterapien fokuserer på samvær og kontakt i en forudsigelig og genkendelig struktur. Vi betragter den enkelte unge som unik med individuelle behov knyttet til sine vanskeligheder. Det betyder, at hver enkelt ung har behov for særligt tilrettelagte tilbud, som kan hjælpe med netop denne persons udviklingsområder. Miljøterapien foregår overalt, hvor livet leves i hverdagen og inddrager mange forskellige faktorer. Når man har at gøre med svære psykiske lidelser, er det selve livet, der går i stykker og derfor også livet, der må repareres (Lauveng, 2015). Holmstrupgård tilbyder en behandling, hvor den enkelte i kraft af hverdagslivet har mulighed for at udvikle og udfolde sig. Den individuelt strukturerede dagligdag indeholder både almindelige aktiviteter som fælles måltider, skole, værksteder, madlavning, kreative aktiviteter og fritidsaktiviteter. Det giver mulighed for, at vanskeligheder bliver synlige og kan håndteres sammen med de fagprofessionelle og de andre unge undervejs (PS Intra). Derudover tilbydes individuelt, målrettet terapeutisk behandling i form af ungegrupper, individuel psykoterapi, kunstterapi, rideterapi m.v.

Den psykodynamiske forståelse betyder, at man søger at inddrage alle de faktorer, der påvirker de unge, og som har haft betydning igennem deres liv og opvækst. Det kan være såvel medfødte ressourcer og vanskeligheder som tidligere erfaringer fra samværet med andre. Vi tror på, at udviklingen af den enkelte unge foregår i et positivt, dynamisk samvær med andre. Støtten og hjælpen gives ud fra en samlet forståelse af den enkeltes situation og problematik og med udgangspunkt i et udviklingspsykologisk perspektiv. Det betyder, at de realistiske og overskuelige mål og planer, der stilles op for og med den enkelte unge, tager afsæt i det aktuelle funktionsniveau og nærmeste udviklingszone. De unge får mulighed for at prøve sig selv af i trygge rammer, og der er plads og ro til personlig udvikling. Der kan hermed foregå en bevægelse fra ydre til indre styring, og de unge bliver i tiltagende grad aktører i deres eget liv (PS Intra).

Holmstrupgårds miljøterapeutiske forståelse, struktur og tilgang er fundamentet for udformningen af Folden, således at de grundlæggende værdier og principper for arbejdet med målgruppen er videreført og tilpasset den ambulante, udkørende indsats i Folden.

1.3 Foldens målgruppe

Foldens målgruppe er unge i alderen 14-17 år med isolations – og skolevægringsvanskeligheder, som har været skolevægrende i mindst 3 måneder. Ofte er der tale om unge med årelang skolevægring bag sig. Der er tale om unge med et lavt funktionsniveau og forskellige psykiatriske vanskeligheder, herunder opmærksomhedsforstyrrelser, autisme, angstlidelser, personlighedsforstyrrelser, emotionelle – og adfærdsmæssige forstyrrelser samt psykotiske lidelser eller risiko for psykosegennembrud. Folden behandler ikke unge med en omfattende misbrugsproblematik, fysisk udadreagerende adfærd eller med betydelige begavelsesmæssige vanskeligheder.

1.3.1 Uddybning af målgruppen

Målgruppen af unge, der henvises til Folden, indbefatter svære tilfælde med ofte flere års skolevægring, hvor andre og mindre indgribende foranstaltninger allerede har været afprøvet i kommunalt regi. Det kræver en højt specialiseret behandlingsindsats at imødegå de svære problemstillinger og ofte fastlåste situationer hos de unge samt det personlige og professionelle netværk omkring dem. Der er tale om unge med et lavt funktionsniveau, hvor behandling i Folden ofte er sidste indsats før en anbringelse.

De bagvedliggende årsager til de unges isolation og skolevægring kan være meget forskelligartede, men der ses en overvægt af unge inden for autismspektret, med angstproblematikker og overbliksvanskeligheder. Der ses desuden en hyppig forekomst af komorbide lidelser, hvor den unge har flere forskellige diagnoser og følgelig vanskeligheder. Endvidere indskrives en gruppe af unge, som endnu ikke er diagnostisk udredt i psykiatrien, ofte fordi isolationsproblematikker vanskeliggør dette.

Tyngden af problemstillingerne kan vise sig på forskellig vis i de enkelte sager. Sværhedsgraden afspejler typisk såvel kompleksiteten som omfanget af de unges vanskeligheder samt varigheden af belastning og isolation i hjemmet. Sværhedsgraden af problemstillingerne kan være karakteriseret ved dels langvarig skolevægring og dels ved mange komplicerende og vedligeholdende faktorer fordelt på forskellige arenaer, hhv. i individet, hjemmet, skolen og i samarbejdet herimellem. Omfattende vanskeligheder hos den unge kan således være kombineret med begrænsede ressourcer i familien og et skolemiljø, som er utilstrækkeligt indrettet til at imødekomme den unges og familiens vanskeligheder.

Noget af det, der ofte kendetegner målgruppen, er, at de er usikre i kontakten, har vanskeligt ved at udtrykke sig klart omkring behov og grænser, samt har svært ved at afkode de sociale arenaer, de skal begå sig i. De kan have svært ved at overskue hvilke krav og forventninger, der stilles til dem, og har ofte store overbliksvanskeligheder. Dette bevirker, at

de har stort detaljeringsbehov, samt brug for høj grad af planlægning, forudsigelighed og forberedelse.

Foldens målgruppe er en yderst sårbar gruppe af unge, der har omfattende erfaring med at opleve sig uden for det almindelige sociale fællesskab, og som tilmed har oplevet indtil flere mislykkede forsøg på at ændre situationen. Det indebærer ofte svære nederlagsfølelser og mistillid til både egne og andres evner til at forandre situationen. Da denne målgruppe kan have store vanskeligheder med at indgå i kontakt med behandlingssystemet, må kontaktskabelsen indledningsvist være på den unges præmisser, og arbejdet med at skabe kontakt kan strække sig over tid, nogle gange måneder, inden det lykkes. Igennem hele behandlingsforløbet er det afgørende, at kontakten og kommunikationen løbende afstemmes i forhold til den enkeltes behov og ytringer. Det forudsætter mestring af mange varierede kommunikationsformer hos behandleren igennem forløbet - fra kontaktskabelsen til det egentlige relationsarbejde.⁴

Da de unge i Foldens målgruppe har tidligere mislykkede behandlingserfaringer, er det afgørende, at Folden-indsatsen ikke opleves som endnu et nederlag for den unge med øget mistillid og resignation som resultat. Dette forudsætter, at behandlingsindsatsen præcist afbalanceres mellem på den ene side at understøtte den unges tryghed og samtidig udfordrer den unge i nøjagtigt det omfang, den unge kan magte det. For at behandlingsindsatsen Folden skal lykkes, må det øvrige personlige og professionelle netværk omkring den unge ligeledes kontinuerligt inddrages og klædes på, så kontaktform, kommunikation og krav er nøje afstemt efter, hvor den unge befinder sig i faseforløbet⁵. Dette kræver selv sagt en tidsplan, som er realistisk og kan justeres efter behov. Derudover kræver det en høj faglighed hos behandlerne, herunder udvikling af stærke kontaktevner og højt refleksionsniveau, som vedligeholdes og styrkes igennem kontinuerlige konferencedrøftelser og supervision. Det tætte samarbejde med netværket omkring den unge er ligeledes nødvendigt for at sikre en vedvarende indsats omkring den unge, når indsatsen ved Folden ophører.

1.4 Baggrund for etablering af Folden

Behovet for et tilbud til unge med skolevægring er udsprunget af en konkret efterspørgsel fra Aarhus Kommune på grund af en øget forekomst af unge med forskellige psykiatriske problemstillinger i kombination med langvarig skolevægring med behov for et målrettet behandlingstilbud. Samtidig har erfaringer fra Daghuset Enggårdens behandlingstilbud affødt et behov for en specifik indsats rettet mod socialt isolerede unge og unge med skolevægring, da en stor del af de henviste unge har haft vanskeligt ved at møde op og hermed få udbytte af den miljøterapeutiske behandling. Der har hermed vist sig at være behov for en udgående indsats i eget hjem med henblik på at skabe kontakt og påbegynde arbejdet med at bryde isolationen. Folden og Enggårdens har fælles ledelse og flere af Foldens kontaktpersoner er også ansat i Enggårdens. Desuden indebærer den organisatoriske sammenhæng, at den unge kan have den samme kontaktperson i de tilfælde, hvor den unge visiteres til Enggårdens efter Folden-forløbet. Ved etableringen af Folden og under evalueringsprocessen havde Folden og Enggårdens et tæt samarbejde med naboskolen Holme Nygård, hvilket muliggjorde et tæt samarbejde omkring etablering af et individuelt tilrettelagt skoletilbud.

⁴ Det kontaktskabende arbejde til isolerede unge kan minde om indsatsen i det såkaldte isbryderprojekt (Strunge, Laurtrup & Böyesen, 2012).

⁵ Se insatsteorien i bilag 1.

I forbindelse med etableringen af Folden og den senere evaluering blev der arbejdet med følgende definition af skolevægning. Unge med skolevægning betragtes som en heterogen gruppe med forskellige karakteristika og adfærd. Skolevægning er ikke en diagnose men et symptom, som ofte er knyttet til forskellige psykiatriske diagnoser, herunder angstdiagnoser, udviklingsforstyrrelser, emotionelle forstyrrelser, adfærdsforstyrrelser eller psykotiske lidelser (Egger, Costello & Angold, 2003, Løvereide, 2011). I denne sammenhæng defineres skolevægning ved følgende:

- a) den unge har en modvilje mod at gå i skole og foretrækker at holde sig hjemme ved forældrene
- b) bliver følelsesmæssigt oprevet ved udsigten til skolegang
- c) har ingen antisociale tendenser
- d) forsøger ikke at skjule sit skolefravær for forældrene

Baggrunden for udviklingen af skolevægning kan ligeledes være forskellig, og i forskningen er der praksis for at kategorisere bagvedliggende faktorer efter de arenaer, som de optræder i. Disse kategorier er faktorer hos eleven selv, i hjemmet, i skolen og i samfundet (Friberg et al., 2015, Havik, Bru & Ertesvåg, 2014).

1.5 Foldens behandlingsindsats

Behandlingsindsatsen i Folden er kendetegnet ved at være individuelt tilrettelagt. Det primære formål er, at den unge genvinder lysten og modet til at komme ud i verden og i gang med en mere almindelig tilværelse. Fokus er ikke i sig selv på at finde årsagerne til skolevægningen, men snarere på at finde udviklingsvejene og mulighederne ved hjælp af en indgående forståelse af den unge og baggrunden for skolevægningen.

Indsatsen er planlagt til maksimalt ni måneder. Erfaring tyder på, at denne tidsramme er passende i forhold til at understøtte en optimal progression i udviklingen. Indsatsen er faseopdelt med det formål at tydeliggøre progressionsforventningen i indsatsen. Varigheden af den enkelte fase er et estimat, som kan variere fra sag til sag. Det konkrete indhold i faserne vil variere afhængigt af de specifikke problemstillinger og ressourcer hos både den unge, familien, skolen og det øvrige professionelle netværk.

Foruden en individuel indsats rettet mod den unge, blev ved projektopstart beskrevet, at Folden tilbyder familiebehandling, som kan indebære støttende, rådgivende og psykoedukative samtaler. Derudover er behandlingsindsatsen i Folden kendetegnet ved kontinuerlig inddragelse af det øvrige professionelle netværk omkring den unge med henblik på at understøtte en ensartet forståelse og sammenhæng i tilgangen omkring den unge. Hermed understøttes en vedvarende implementering og vedligeholdelse af indsatsen i det professionelle og personlige netværk omkring den unge, som kan fortsætte, når indsatsen i Folden ophører.

Der er i indsatsen tilkøbt et tværfagligt team bestående af pædagoger, psykolog, socialrådgiver og sundhedsfagligt personale. Desuden er det muligt at drøfte faglige problemstillinger efter behov med en psykiatrisk konsulent, som er tilknyttet Enggård. Den tværfaglige sammensætning giver mulighed for at belyse problemstillingen fra flest mulige vinkler både i udredningsforløbet og igennem behandlingsforløbet. Der blev ved evalueringens begyndelse beskrevet løbende tværfaglig teamsparring, supervision og behandlingskonferencer vedrørende den unge med den hensigt at skabe de bedst mulige vilkår for at justere og præcisere indsatsen løbende.

De første måneder i et forløb ved Folden bruges til dels på at opbygge kontakt til og tillid hos den unge og dels på at udrede den unges vanskeligheder og behov. Der er ikke tale om en psykiatrisk diagnostisk udredning, men en grundig psykologisk og pædagogisk afdækning af den unges livshistorie, funktionsniveau, ressourcer, udfordringer, relationer, motivation mv.

Denne udredning i starten af forløbet danner grundlag for en nuanceret forståelse af den unge, samt viden om den unges motivation og forudsætninger for at indgå i behandlingen. Således muliggør dette en positiv alliance med den unge omkring hvilke mål, der skal arbejdes hen imod og på hvilken måde, dette lader sig gøre og giver mening for den enkelte.

Endvidere understøtter denne del af forløbet relationsopbygning, da personalet igennem af-dækningen udviser interesse for den unges oplevelser og perspektiver, får et grundigt kendskab til den unges historie og de mennesker, der er omkring, samt inddrager den unges ønsker og motivation i den konkrete behandlingsindsats i så vid udstrækning som muligt.

Udredning og etablering af kontakt til den unge ansues som vigtige og grundlæggende dele af forløbet og dets udformning, da en psykiatrisk diagnose i sig selv ikke fortæller noget om; hvordan og hvornår forskellige symptomer kommer til udtryk hos det enkelte menneske, hvilke erfaringer og reaktionsmønstre denne har, hvilke drømme og ønsker, der udgør motivationen og gør det meningsfuldt at udfordre sig selv og søge forandring, samt hvordan og med hvilke elementer en behandlende indsats må tilrettelægges for at understøtte dette.

I dette arbejde, er det tværfaglige samarbejde i Folden en vigtig faktor, ligesom det tætte samarbejde med forældre og involverede fagprofessionelle er af stor betydning for at opnå en fyldestgørende udredning.

1.6 Afrunding

Formålet med dette afsnit har været at give læseren en teoretisk og faglig forståelse af, hvad Foldens behandlingsmæssige fundament indeholder, og med hvilken tilgang vi møder og arbejder med de unge og deres familier. Samtidig ønsker vi, at afsnittet giver det bedst mulige udgangspunkt for at forstå og bruge evalueringen af Folden, således at andre med interesse inden for området kan få nytte af vores erfaringer.

2 Om evaluering af Folden

Folden er evalueret i perioden 2019-2021. Evalueringen er igangsat og finansieret af socialområdet i Region Midtjyllands pulje til forsknings- og udviklingsprojekter samt Holmstrupgård. Evalueringen er gennemført i et samarbejde mellem en udviklingsmedarbejder fra Holmstrupgård og konsulenter fra DEFACTUM, som er et forsknings- og konsulenthus i Region Midtjylland.

2.1 Evalueringen formål og design

Evalueringen af Folden har til hensigt at bidrage med ny viden inden for området skolevægning med henblik på at fremme kvaliteten af de fremtidige behandlingsmuligheder. Konkret skal evalueringens resultater kunne anvendes til at vurdere, hvorvidt behandlingsindsatsen Folden virker, under hvilke omstændigheder, den virker, samt over for hvilke unge den virker. Evalueringen er tilrettelagt som en virkningsevaluering med en indsatssteori som grundlag, dataindsamling med fokus på udvalgte case-forløb og en afsluttende auditproces. Resultaterne retter sig mod Folden og Holmstrupgård samt mod andre, der arbejder med børn og unge med tilsvarende problematikker. Fokusområderne for evalueringen fremgår nedenfor.

Evalueringens fokusområder:

Evaluering af resultaterne af indsatsen, herunder de unges udvikling på en række parametre, samt de forskellige parterers vurdering af udbyttet af behandlingen.

Monitorering af udførelsen af behandlingsarbejdet, som skal understøtte, at udførelsen af behandlingsindsatsen er i overensstemmelse med principperne i metodebeskrivelsen, alternativt dokumentere afvigelser, så det bliver tydeligt hvilken indsats, de unge får. Denne del af evalueringen bidrager til sandsynliggørelse af, at indsatsen medfører resultaterne – og for en efterfølgende vidensdeling vedrørende metodens virksomme elementer.

Evaluering af implementerings-/kontekstfaktorer af betydning for indsatsen med henblik på viden om, hvilke faktorer der henholdsvis understøtter eller modvirker behandlingsarbejdet.

2.1.1 Virkningsevaluering

Virkningsevaluering er en evalueringstilgang, som har til formål at undersøge og dokumentere, hvad der virker for hvem, under hvilke omstændigheder. Med andre ord tilstræber en virkningsevaluering at åbne indsatsens "sorte boks" og ikke blot undersøge, om indsatsen virker, men også hvorfor og hvordan den virker. Selve betegnelsen virkningsevaluering understreger dels "at virke", proces, og "virkning", effekten, og udtrykker således bestræbelsen på at bygge bro mellem processer og effekter (Bredgaard & Sieling-Monas 2016).

Et centralt værktøj i en virkningsevaluering er udarbejdelsen af en indsatssteori, som beskriver de aktiviteter og ressourcer, der indgår i indsatsen ved Folden, samt de forventede resultater af indsatsen. Formålet med indsats teorien er at identificere indsatsens kerneelementer og indikatorer for henholdsvis ressourcer, aktiviteter og forventede resultater, som gør det

muligt at følge implementering af behandlingsindsatsen og vurdere resultaterne. En indsats-teori udtrykker hypoteserne om sammenhængen mellem ressourcer, aktiviteter og resultater og giver mulighed for at skelne mellem implementering (forholdet mellem ressourcer og aktiviteter) og virkning (forholdet mellem aktiviteter og resultater).⁶

DEFACTUM, ledelse og medarbejdere udarbejdede på en workshop ved evalueringens start en indsats-teori, som blandt andet beskriver Foldens fokus på erfaring og brede kompetencer hos medarbejderne. Den kontaktskabende, graduerede og faseinddelte indsats blev beskrevet, herunder at indsatsen forløber gennem tre faser. Den første fase omhandler at skabe kontakt mellem kontaktpersonen og den unge, anden fase omhandler at øge den unges motivation for at træne nye færdigheder, mens tredje fase omhandler forankringen af den unges nye færdigheder.⁷ Desuden beskrives samarbejdet med forældre, og hvordan resultaterne af den kontaktskabende indsats forventes at skabe tryghed og tillid hos den unge og hos forældrene. Samarbejdet med den kommunale sagsbehandler beskrives ligeledes i indsats-teorien samt resultaterne: den unges uddannelsesrettede aktiviteter og mod til at gå ud i livet stiger, og der findes en passende ramme for den unge i forhold til skole, behandling og/eller aktivitetstilbud.⁸

2.2 Dataindsamling

Evalueringen er tilrettelagt ud fra at belyse evalueringens fokusområder og med afsæt i indsats-teorien. Indsats-teoriens beskrivelser har dannet baggrund for udvikling af evalueringens dataindsamlingsinstrumenter såsom registreringsskema, spørgeskema og interviewguider. Dataindsamlingen er udviklet og planlagt i et samarbejde mellem evaluatorene og Folden og omfatter perioden maj 2019-august 2020. I alt 10 unge blev indskrevet i Folden i evalueringsperioden. For tre udvalgte forløb er gennemført casestudier med mere indgående dataindsamling.⁹

Nedenfor ses en kort beskrivelse af de ti unge, som var indskrevet i et Folden-forløb i den periode, evalueringen fandt sted:

Folden-forløb i evalueringen¹⁰

Der var i alt 10 unge ved Folden i evalueringsperioden, fordelt på fire drenge og seks piger. De unge var 14-17 år ved indskrivningen, hvor gennemsnitsalderen var 15 år. De 10 forløb varede fra to og en halv måned til lidt over to år. Den gennemsnitlige forløbslængde var cirka 10 måneder.

⁶ Koncept og arbejdsgange er mere detaljeret beskrevet i Greve 2021.

⁷ For uddybning af faserne se <https://www.holmstrupgaard.rm.dk/siteassets/skole-og-afdelinger/folden/2020-folden-brochure-august.pdf> (tilgået 2. november 2021)

⁸ Indsats-teorien fremgår af bilag 1.

⁹ Forældrene gav ved indskrivning generelt samtykke til evalueringen, og i forbindelse med de tre case-forløb er indhentet særskilt samtykke.

¹⁰ Se bilag 2 for beskrivelse af de 10 unge, herunder diagnostiske karakteristika.

2.2.1 Data om 10 Folden-forløb

For hvert af de 10 forløb er indhentet oplysninger om de unges køn, alder og længde på Folden-forløbene.

Sagssammenfatninger: Folden har i februar 2021 udarbejdet sagssammenfatninger for de 10 forløb til brug for evalueringen. Sagssammenfatningerne omfatter:

- Henvisningsårsag
- Diagnose(r)
- Skolevægrings- og isolationsvarighed forud for indskrivning
- Særlige forhold (eksempelvis familieforhold)
- Den unges udvikling
- Hvad den unge udskrives til efter Folden.¹¹

Scoring af de unge: I evalueringen er anvendt et scoringsredskab med henblik på at følge de unges udvikling i Folden. Scoringsredskabet er udviklet af Foldens afdelingspsykolog sammen med afdelingsleder og medarbejdere. Folden har scoret de unge ved start og afslutning af forløbet. Dette er gjort på seks parametre: Kontakt, Kommunikation, Isolation, Trivsel (fysisk og psykisk), Selvførelstelse og Selvstændighed.¹²

Spørgeskema til forældre: For at belyse forældrenes oplevelse af Foldens behandlingsindsats er umiddelbart efter den unges udskrivning fra Folden udsendt et spørgeskema til de unges forældre om forældrenes oplevelse af inddragelse og rolle i forhold til den unges behandling.¹³

2.2.2 Dataindsamling i evalueringens casestudier

Der er gennemført supplerende dataindsamling om tre case-forløb med fokus på, om Foldens indsats er gennemført som beskrevet i indsatsteorien, og om de forventede resultater er opstået. For aktualitetens skyld og for at mindske udvælgelsesbias er de fire seneste Folden-forløb i evalueringsperioden udvalgt til casestudierne. Et af forløbene udgik imidlertid, da kontaktpersonen havde meget lidt kontakt med den unge. Det betød, at der i dette forløb ikke var tilstrækkelige erfaringer med Folden-indsatsen til en meningsfuld dataindsamling. De tre forløb, der indgår i casestudierne, har varet henholdsvis to og en halv måned, fem måneder og seks måneder.

Data i de tre casestudier har, ud over dataindsamlingen beskrevet i det ovenstående, bestået af dokumenter om den unge fra Folden, beskrivelse af samarbejde med sagsbehandler, tids- og aktivitetsregistrering af forløbet og interview med den unge, forældrene, kontaktpersonen og den kommunale sagsbehandler. Nedenfor ses en kort beskrivelse af datakilderne i casestudierne.

Dokumenter fra Folden om case-forløbet: For at beskrive den unges situation og Foldens indsats er medtaget Foldens egne statusnotater. Hvor der på grund af coronasituationen ikke blev afholdt statusmøde efter tre måneder og udarbejdet tilhørende statusnotat er medtaget

¹¹ Resultaterne uddybes i bilag 2.

¹² Beskrivelse af scoringsredskabet ses i bilag 3.

¹³ De konkrete spørgsmål fremgår af bilag 4.

Foldens referat af opfølgningsmøderne. Desuden er medtaget epikrise fra børne- og ungdomspsykiatrien, som har indgået i Foldens sagsakter. I ét tilfælde indgik en udtalelse i stedet for epikrisen.

Foldens samarbejde med sagsbehandler i case-forløbet: For at belyse Foldens koordinering med den kommunale sagsbehandler er Foldens afdelingsleder blevet bedt om at beskrive samarbejdet med sagsbehandler i de tre case-forløb.¹⁴

Tids- og aktivitetsregistrering af case-forløbet: For at beskrive aktiviteterne i forløbet har kontaktpersonerne opgjort deres tidsforbrug ud fra en række kategorier såsom hjemmebesøg, aktiviteter uden for hjemmet og telefonsamtale med forældre. Desuden registrerede de aktiviteter i forløbet, som aflysning ved Folden eller hjemmet, supervision og sparring med psykiatrisk konsulent. Registreringsskemaet blev udviklet af Foldens socialrådgiver på baggrund af oplæg fra evaluatorene og i samråd med Foldens ledelse og medarbejdere.¹⁵

Interview om case-forløbet: Der er som led i casestudierne foretaget semistrukturerede interview med den unge, forældrene, kontaktpersonen og den kommunale sagsbehandler. Interviewguiderne blev udviklet i samarbejde mellem evaluatorene og Folden med afsæt i indsats teorien.¹⁶ Interviewene er gennemført af evaluatorene fra Holmstrupgård og DEFAC-TUM. I alt er gennemført 15 interview af forskellig varighed, ansigt til ansigt, telefonisk eller på video, alt efter praktiske muligheder, coronasmittehensyn og informanternes ønsker.

Forældrene og kontaktpersonen blev interviewet to gange cirka halvvejs i forløbet og ved afslutning af forløbet. I et af case-forløbene blev disse informanter på grund af forløbets korte varighed kun interviewet en gang. Den unge og sagsbehandleren blev interviewet ved forløbets afslutning. I to af case-forløbene var den kommunale sagsbehandler den samme person, og vedkommende blev interviewet om begge forløb i samme interview, hvor to forskellige konsulenter stod for hver sit case-interview. I nogle tilfælde er forældre interviewet sammen, i andre hver for sig. I et interview er den unge interviewet i første del af interviewet, hvorefter det opfølgende interview med forældrene er foretaget.

Interviewene er optaget, transskriberet og analyseret ud fra temaerne i indsats teorien vedrørende ressourcer, aktiviteter og resultater.

2.3 Casebaseret audit

Evalueringen har afslutningsvist omfattet en auditproces, hvor der er holdt et auditmøde i foråret 2021. Materialet vedrørende de tre case-forløb er samlet i en række casebeskrivelser, som sammen med evalueringens øvrige materiale er præsenteret for et auditpanel sammensat af ledelsesrepræsentanter fra Folden og Holmstrupgård samt eksterne videnspersoner på området isolation og skolevægning.

Casebaseret audit er en velegnet metode til vurdering af indsatsen i de forskellige cases og i Folden generelt. De vigtigste virkemidler i en audit er inddragelsen af fagkyndige perspektiver i vurderingen af faglige indsatser, et præcist vurderingsskema, der sikrer en vurdering og drøftelse af de centrale elementer i indsatsen, samt en meget struktureret mødeform, der

¹⁴ De konkrete spørgsmål fremgår af bilag 5.

¹⁵ I bilag 6 ses tids- og aktivitetsregistreringerne i oversigtsfigurer.

¹⁶ Interviewguider fremgår af bilag 7.

sikrer, at deltagernes synspunkter og perspektiver kommer frem. Auditprocessen har kvalificeret fortolkningen af de tilvejebragte evalueringsdata, bidraget med forslag til fokusområder til fremadrettet indsats og understøttet anvendeligheden af evalueringsresultaterne.¹⁷

2.4 Metodeovervejelser forbindelse med evalueringen

Evalueringsdesign og fremgangsmåde er afstemt med evalueringens formål og genstand. En række metodiske overvejelser skal imidlertid nævnes.

10 unge udgør en forholdsvis lille population for evalueringen, men er et vilkår for evaluering af den form for indsats, som Folden er. I de tre casestudier indgår kun to af Foldens kontaktpersoner og to sagsbehandlere. Bias som dette måtte medføre er søgt imødekommet ved sammenstilling med de øvrige data i evalueringen.

Evalueringen har forløbet over lang tid. Indsatsteori og evalueringens design har ikke taget højde for eventuelle ændringer i den faglige tilgang eller nye perspektiver hos Folden i perioden, hvor der er kommet nye medarbejdere og ny leder til. Derudover kunne evalueringen have haft mere fokus på den procesbaserede læring under evalueringsprocessen, hvor resultater i højere grad kunne være tilbageleveret til Foldens medarbejdere undervejs.

Det lille antal unge i evalueringen stiller særlige krav til anonymisering og vanskeliggør beskrivelser af den faglige indsats ved formidling af resultaterne. I auditforløbet har casebeskrivelserne været genstand for vurderinger hos en bredere kreds af videnspersoner. Dette har som beskrevet styrket fortolkningen af resultaterne, som præsenteres i det følgende uden at kompromittere fortroligheden.

Mange forhold er søgt belyst, da evalueringen omhandler hele Folden-indsatsen. Der har under bearbejdning af data vist sig områder, som kunne være belyst mere indgående, eksempelvis hvad indsatsen kræver af forældrene, medarbejdernes teamsamarbejde og supervisorsformen. Et forhold, der skal nævnes her, er, at de tre unge i casestudierne alle overgår til Enggård og skoletilbuddet Holme Nygård, hvorfor evalueringen i særlig grad behandler denne overgang, men ikke belyser Foldens indsats ved overgangen til mere eksterne skole- og behandlingstilbud.

Evalueringen omfatter ikke de unges handleplaner, opstillede mål og Foldens løbende skriftlige dokumentation. Folden fravalgte i planlægningen af evalueringen at medtage oplysninger direkte fra dokumentationssystemet Sensus, da Folden vurderede, at disse ikke ville beskrive fagligheden og de konkrete handlinger. I stedet blev det valgt, at der under evalueringsprocessen blev udviklet redskaber til afdækning af den faglige tilgang: registrering af kontaktpersonens aktiviteter i de tre case-forløb, samarbejde med sagsbehandler, scoring af de unge samt interview med de involverede. Evalueringen bidrager således ikke til vurdering og kvalitetssikring af Foldens løbende dokumentation.

Evalueringsrammer muliggjorde desværre ikke follow-up på de unges udvikling efter forløbet ved Folden. Opfølgende dataindsamling ville kunne bidrage med yderligere viden om Foldens virkning og kan anbefales til fremtidige undersøgelser på området.

Auditpanelet fik ikke omfattende kendskab til Foldens organisering og teoretiske grundlag, hvilket også blev pointeret på auditmødet. Dette kan have haft indflydelse på drøftelserne på auditmødet, som på nogle områder antog generel karakter.

¹⁷ I bilag 8 ses en uddybende beskrivelse af den casebaserede auditmetode og designet af audit i forbindelse med evaluering, herunder panelsammensætning og vurderingsspørgsmål.

3 Evalueringens resultater

Evalueringens resultater præsenteres i forhold til Foldens overordnede virkning og målgruppe, hvorefter fund og opmærksomhedspunkter i forhold til behandlingsindsatsens tre virksomme elementer præsenteres. De tre virksomme elementer, som udledes af evalueringen er relationsarbejde, koordinerende indsats og faglige rammer og ressourcer. Som en del af resultaterne ses også fund angående Foldens metodetydelighed og -beskrivelse. Resultaternes hovedpointer opsummeres afslutningsvist.

3.1 Virkning og målgruppe

Evalueringen viser, at otte af de 10 unge starter på uddannelsesrettede aktiviteter umiddelbart efter deres Folden-forløb.¹⁸ Isolationen ser således ud til at blive brudt gennem den gradvise eksponering og præsentation af nye strategier i indsatsen, hvor Folden lykkes med at hjælpe flere af de unge til at blive en del af fællesskaber og et ungdomsliv igen. Overordnet har flere af de unge en positiv udvikling på de scoringer, Folden har gennemført i forbindelse med evalueringen. Fremgangen er størst for kontakt og isolation og mindst på kommunikation, selvforståelse og selvstændighed.¹⁹ Udviklingen hos de unge i evalueringens case-studier skal ses i sammenhæng med de unges udvikling i Daghuset Enggården.²⁰ Deltagerne i auditpanelet ser positivt på de opnåede resultater ved Folden, og giver i udpræget grad positive vurderinger af resultaterne hos de unge, herunder at de unge genoptager aktiviteter og sociale kontakter. Med afsæt i deres kendskab til området, vurderes det, at der er behov for et tilbud som Folden. Eksempelvis udtaler den eksterne speciallæge i psykiatri på audit-mødet:

[...] der er meget behov for det i forhold til det kendskab, jeg har til gruppen af de her unge mennesker.

Deltagere fra børne- og ungdomspsykiatrien peger på, at Folden vil kunne "samle unge op", der ikke kan komme ud af huset og derfor har svært ved at modtage hjælp. Desuden kender de til unge, som har været igennem struktureret behandling i børne- og ungdomspsykiatrien, men som ville kunne profitere af Foldens brede og "skræddersyede" tilgang til identitetsarbejde og emotionsregulering.

Forældrene er generelt glade for behandlingsindsatsen. En overvejende del af forældrene giver i spørgeskemaet udtryk for, at de gennem Folden bliver klogere på deres barns vanskeligheder og behov, får bedre forudsætninger til at støtte deres barn, og at Folden bidrager til at bryde deres barns isolation.²¹ En forælder beskriver, at Folden har været "indgangsbønnen" til et mere almindeligt ungdomsliv. Casestudierne giver eksempler på, at forældre genoptager sociale aktiviteter og mere almindelige arbejdsforhold. Evalueringen viser også, at flere unge bliver mere uafhængige af deres forældre. Evalueringen kan ikke påvise, at de

¹⁸ Se bilag 3.

¹⁹ Foldens scoringer af de unge fremgår af bilag 4.

²⁰ De tre unge i casestudierne er alle overgået til Enggården på tidspunktet for den afsluttende dataindsamling og informanterne skelner ofte ikke mellem Folden og Enggården.

²¹ Forældrespørgeskemaet og de tilhørende resultater fremgår af bilag 5.

unge får mere selvforståelse. En ung fortæller dog, at samtalerne med kontaktpersonen om andre unge var hjælpsomme:

Det giver lidt den der følelse af sådan, man er ikke helt alene. Så man er ikke så mærkelig, som man tror, man er.

Medarbejderne opnår gennem forløbet en øget forståelse af de unges vanskeligheder, som bidrager til målretningen af Foldens indsats, afklaring af skoletilbud samt det fremadrettede behandlings- og støttebehov. På auditmødet drøftes, om Folden i endnu højere grad kan have fokus på ungdomslivet, herunder på seksualitet. Foldens og Holmstrupgårds repræsentanter anerkender relevansen, da de kan have at gøre med unge, som måske ikke har delta-get i skolens seksualundervisning, og beskriver, at det derfor også er et kontinuerligt fokus-område i forhold til de unge i dagbehandling på Enggård. Ved de unges forløb i Folden ta-ges udgangspunkt i den indledende udredning af vanskeligheder, behov og formåen, og ind-holdet samt fokus tilrettelægges herefter.

3.1.1 Hvilke unge virker Folden for?

Evalueringen viser, at Foldens målgruppe er bred. Både sagsbehandlere, forældre og delta-gere i audit ser et behov for denne form for indsats hos såvel yngre som ældre børn og unge. Samtidig har Folden brug for en indgående forståelse af den unge for at vurdere, hvor-vidt den unge hører til Foldens målgruppe, da visitationen af den unge til Folden skal være rigtig. Der er således et eksempel på en ung, hvor matchet ikke var optimalt, da den unges isolation ikke var hovedproblemet, og Folden ikke kunne imødekomme den unges sociale ud-viklingsbehov. Omvendt nævnes også fra Holmstrupgårds side, at der kan være tilfælde, hvor et ungt menneskes vanskeligheder er af så alvorlig grad, at vedkommende i en periode har behov for at være hjemme og blive aflastet for krav.

Evalueringen udpeger et opmærksomhedspunkt i forhold til, om Folden på tilfredsstillende vis kan håndtere forskellige psykiatriske vanskeligheder. Den eksterne speciallæge i psykiatri ser et muligt behov for et vidensløft, hvis Folden skal behandle unge med personlighedsfor-styrrelser og psykose.²² De 10 unge i evalueringen har 22 forskellige diagnoser, og hver en-kelt ung har minimum to psykiatriske diagnoser. De hyppigste diagnoser er indenfor autis-mespektret og ADHD, hvor syv af de 10 unge har mindst en af diagnoserne.²³ Alle 10 unge i evalueringen er blevet udredt, inden de startede ved Folden. De interne paneldeltagere poin-terer, at der har været unge i Folden, som grundet deres isolation ikke har været udredt i psykiatrien. Evalueringen har ikke belyst Foldens virkning for unge, som ikke på forhånd er udredt i psykiatrien. Evalueringen har heller ikke afdækket, hvilken effekt Folden har for unge og familier, der ikke taler flydende dansk. Sproglige problemer kan spænde ben for Fol-dens indsats, siger Foldens repræsentanter, men Folden kan som udgangspunkt have ikke-dansktalende unge.

Evalueringen peger på, at Foldens bidrag til de unges positive udvikling stiller krav om en vis grad af forældreressourcer eller ressourcer omkring familien. Foldens repræsentanter pointe-rer, at de Folden-forløb, som er lykkedes bedst, er forløb, hvor forældrene i en vis udstræk-ning har kunnet varetage ansvar for og hjælpe den unge i dagligdagen, bakke op om indsats-en og indgå aftaler med Folden. Evalueringen kan ikke afdække, hvilke ressourcer, der skal være tilstede i og omkring familien for et succesfuldt forløb i Folden. Det forbliver uklart i

²² I bilag 9 ses lister over speciallægen i psykiatri vurdering af, hvilke målgrupper og typer af udfordringer, Folden pas-ser til.

²³ Anonymiserede diagnoseoversigter fremgår af bilag 2.

hvilken grad, forældrene eksempelvis skal forestå koordinering med den psykiatriske behandling.

Opsamling: Virker Folden og for hvem?

Folden-indsatsen synes virkningsfuld i forhold til at bryde de unges isolation, inddrage dem i et fællesskab og hjælpe dem i gang med uddannelsesrettede aktiviteter.

Folden kan håndtere en bred målgruppe, hvor de unge kan have haft en længere periode med skolevægring, isolation og lavt funktionsniveau. Det er vigtigt, at Folden har en omfattende forståelse af den unge og dennes situation – herunder at isolation er den primære problemstilling. I betragtning af den meget brede målgruppe, kan det overvejes, om der i forhold til nogle psykiatriske vanskeligheder kan være behov for opkvalificering af Foldens kompetencer.

Et behandlingstilbud i Folden ser ud til at fungere bedst, når forældrene i en vis udstrækning kan varetage ansvar for og hjælpe den unge i dagligdagen, bakke op om indsatsen og indgå aftaler med Folden.

3.2 Foldens relationsarbejde

Foldens relationsarbejde fremstår som et centralt virksomt element i indsatsen. Relationsarbejdet omfatter Foldens fleksibilitet og tilpasning til enkelte unge, den kontaktpersonbaserede behandling samt forældreindsatsen.

3.2.1 Fleksibel og individuel tilpasset indsats

Evalueringen viser, at Foldens indsats er individuel tilpasset og fleksibel. Fleksibiliteten i tidsrammen gør det muligt at arbejde ud fra den unges behov. Progression for disse unge sker oftest i små skridt, hvor selv mindre justeringer af indsatsen tager tid.

Tempoet og intensiteten opfattes forskelligt af de unge og deres forældre. Forældrene efterspørger en mere intensiv indsats, hvor der "sker mere" end blot få korte ugentlige besøg af kontaktpersonen. Dette illustrerer, at forældrene ofte kan være belastede og utålmodige, da de måske igennem lang tid har båret et stort ansvar og stor bekymring for deres barn. Imidlertid er den unge på det tidspunkt ofte sårbar i kontakten og har behov for en langsom kontakttablerende fase, hvor tilliden opbygges igennem små skridt. Indledningsvis benyttes ofte kontaktskabelse via noget fælles tredje med henblik på at mindske angst forbundet med den indledende kontakt. En kontaktperson forklarer, hvordan relationen med en ung i starten foregår på den unges præmisser, hvor det først er muligt at nuancere og arbejde med den unges adfærd, når relationen og tilliden er opbygget. Under auditmødet forholder de eksterne deltagere sig spørgende til, hvorvidt indsatsen er tilstrækkeligt intensiv. Foldens repræsentanter på auditmødet henviser til, at Folden er intensiv fra starten, når man medtænker de timer, der for eksempel omfatter internt og eksternt samarbejde samt kontakt til forældrene.²⁴ De unge i evalueringen beskriver, hvordan de blev trætte efter de første møder med kontaktpersonen og anser omfanget af møder for "passende". Auditpanelet når frem til,

²⁴ Af bilag 6 fremgår kontaktpersonernes tids- og aktivitetsregistreringer for de tre case-forløb.

at Folden fremstår som de unges "advokat", der sikrer, at processen tilpasses den unge. Folden lykkes med at afbalancere forældrenes ønsker og den unges behov for meget små skridt.

3.2.2 Kontaktpersonens rolle

Foldens indsats sker gennem en kontaktperson, som besøger den unge i hjemmet. Foldens relationsarbejde med de unge og deres forældre kræver en bred pædagogisk, psykologisk og psykiatrisk viden og erfaring. Under auditmødet bekræftes indsatssteoriens beskrivelser af kontaktpersonernes personlige modenhed og høje faglighed.²⁵ Evalueringen viser, at kontaktpersonen møder de unge og forældrene med respekt, varme, anerkendelse og rummelighed. En af de unge, der indgår i evalueringen, beskriver, hvordan kontaktpersonen på et tidspunkt var den eneste, den unge kunne snakke med. Fra forældrene beskrives kontaktpersonernes anerkendende og empatiske tilgang. En af kontaktpersonerne beskriver, at indsatsen handler om at "bære håbet" for den unge, og at dette smitter af på den unges selvtilid og tro på fremtiden.

Evalueringen viser, at kontaktpersonens stabilitet og forudsigelighed er vigtige for opbygningen af den unges og forældrenes tillid. Relationsarbejde gennem én kontaktperson er grundlæggende for indsatsen. I casestudierne bemærkes dette af en sagsbehandler:

Altså det er jo virkelig vigtigt [at de unge kun møder én kontaktperson], fordi når man har det svært, som de fleste af dem, jeg arbejder med, har, så kan de jo ikke knytte sig til alle mulige, det kan man jo ikke. [...] Relationen, det er jo der – når man får etableret den – så er det jo den, der kan flytte folk, det er den, der kan motivere, fordi så stoler man på hinanden, og man prøver måske nogle grænser af, man ikke havde gjort, hvis det var en, der ikke kendte en.

På auditmødet bliver risikoen for, at kontaktpersonen bliver for personlig i relationsarbejdet, drøftet. Fra Holmstrupgårds side bemærkes, at der er en stor opmærksomhed herpå, og at "self disclosure" anvendes som metodisk tilgang.²⁶ Flere paneldeltagere vurderer tilgangen som velovervejet ud fra det beskrevne materiale. Evalueringen viser, at kontaktpersonen skal favne bredt og har et stort individuelt ansvar for indsatsen – hvilket indebærer en sårbarhed for eksempel i tilfælde af sygdom. Ifølge Folden og Holmstrupgård er arbejdet mindre individuelt, end det kan fremstå af interviewene, og Folden har kendskab til kontaktpersonens arbejde og familien i en grad, som muliggør et kontaktpersonskifte, hvis det er påkrævet.

3.2.3 En indsats for unge og forældre

Foldens indsats er primært rettet mod den unge, men det er samtidig væsentligt, at forældrene inddrages med henblik på at tilbyde dem støtte og vejledning.²⁷ Hermed støttes forældrene i at varetage den basale støtte til den unge i dagligdagen, ligesom det sikres, at Folden og forældrene arbejder i samme retning. Evalueringen viser, at kontaktpersonens arbejde sker i respekt for forældrene, og at forældrene oplever tillid og trykthed i relation til kontaktpersonen. Forældreskabet styrkes, frem for at Folden overtager det – hvilket, de eksisterende paneldeltagere bemærker, nogle gange ses i arbejdet med familier på området.

²⁵ Indsatssteorien ses i bilag 1.

²⁶ Om self disclosure, se for eksempel McWilliams 2004.

²⁷ Evalueringen belyser ikke, hvorvidt eller i hvilken grad søskende eller øvrig familie inddrages i familieindsatsen.

Evalueringen viser vigtigheden af kontaktpersonens tilgængelighed i kritiske perioder. Både unge og forældre beskriver, hvordan de har mulighed for at ringe eller skrive til kontaktpersonen, når de er i tvivl om noget eller har haft en svær weekend. De eksterne deltagere i auditpanelet anser tilgængeligheden for forældrene for at være af stor betydning for, at indsatsen lykkes – og i nogle tilfælde bliver en anbringelsesforebyggende indsats. En indsats, der er "meget bedre og billigere" end en anbringelse, som det pointeres.

Det kan overvejes, hvordan kontaktpersonerne klædes fagligt på til samarbejdet med familier, hvor der er et højt konfliktniveau. Endelig kan overvejes, hvordan Folden informerer og inddrager forældremyndighedsindehavere, der ikke er samlevende, og har forskellig grad af kontakt til den unge. En kontaktperson beskriver, hvordan hun har været i tvivl om, hvor meget og om hvad hun er forpligtet til at underrette forældre om.²⁸

Opsamling: Foldens relationsarbejde

Foldens relationsarbejde er individuelt tilpasset. Kontaktpersonen er stabil, fleksibel, imødekomende, varm og anerkendende i relationen med de unge. Disse elementer er af betydning for, at kontaktpersonen kan få en bæredygtig relation med den unge og derigennem kan hjælpe den unge til at bryde sin isolation og skolevægning. I det kontaktskabende og relationsopbyggende arbejde må kontaktpersonen arbejde individuelt, men det kræver fokus på videndeling med de øvrige Folden-medarbejdere, så opgaven kan overtages af andre i tilfælde af sygdom og andet.

Folden ser ud til at lykkes med at afstemme indsatsens intensitet med, hvad den unge har behov for, også i de tilfælde, hvor forældrene efterspørger mere intensiv behandling og progression.

Folden er på én gang rettet mod den unge og mod forældrene. Den unge er i fokus samtidig med, at forælderrollen styrkes. Evalueringen viser vigtigheden af kontaktpersonens tilgængelighed for forældrene.

3.3 Foldens koordinerende indsats

Evalueringen viser, at Foldens koordinerende indsats er af stor betydning for de unges udbytte af behandlingen.²⁹ På auditmødet fremhæver eksterne deltagere, hvordan Foldens kontakt med "systemet udenom" i de tre case-forløb ser ud til at skabe ro, både i forhold til, hvad der kommer efter Folden, men også i selve behandlingen.

²⁸ Syv af de 10 unge i evalueringen har skilte eller ikke-samboende forældre, hvor tre af disse unge ikke har jævnlig eller regelmæssig kontakt med den ene forælder. Se bilag 2.

²⁹ I litteraturen om skolevægning peges på vigtigheden af involvering og ansvarliggørelse af et stort netværk omkring eleven i behandlingen (Knudsen & Møller 2017).

3.3.1 Samarbejde med kommunen

Evalueringen viser, at Folden har et tæt og fleksibelt samarbejde med kommunale sagsbehandlere.³⁰ Sagsbehandlerne finder, at Foldens socialrådgivers indsats er hjælpsom for deres arbejde, og at Foldens dokumentation er af høj kvalitet. En sagsbehandler siger:

Og jeg synes, de beskriver utrolig meget, både altså vurdering og beskrivelse af den unge i hele forløbet, og hvad ser de som udfordringer og som ressourcer, og hvordan de arbejder med tingene, og hvad de tænker fremadrettet. Det kan jeg virkelig godt bruge i mit arbejde her, fordi jeg synes, de er meget detaljerede og gør et rigtig fint stykke arbejde.

Den anden sagsbehandler i evalueringen oplyser om de faglige vurderinger, der ligger til grund for at visitere en ung til Folden, og at såvel sværhedsgraden som kompleksiteten i sagen har betydning for, at den unge visiteres til Folden. Der er ofte tale om sager, hvor der dels er en isolationsproblematik, svære og komplekse psykiatriske vanskeligheder og samtidigt behov for hjælp til den unge og forældrene, foruden afklaring af skoletilbud. Dertil indebærer sværhedsgraden af den unges psykiatriske vanskeligheder, at der er behov for en koordineret indsats. Sagsbehandleren har kendskab til andre indsatser, som rummer dele af Foldens indsats, men her vil den unge skulle forholde sig til flere forskellige personer, og indsatsen er ikke i samme grad koordinerende.

Evalueringsens casestudier viser, at Folden bidrager til forældrenes overblik og samler trådene. Forældrene har en stor efterspørgsel efter koordinering. Forældrene i evalueringen oplever en lettelse ved Foldens fagligt kvalificerede hjælp, hvor fagpersonerne sætter sig ind i deres situation og er tilgængelige. I citatet nedenfor beskriver en forælder, hvordan der straks efter indlæggelsen er brug for en indsats som Folden:

[...] at ryge over til kommune og PPR, og forsøge at få dem til at lave et sammenhængende tilbud, det var aldrig nogensinde gået godt. Aldrig. Så der skal simpelthen være et tilbud à la Folden, der kan rykke ud hurtigere, end det var tilfældet. Det vil jeg til en hver tid sige. Der må simpelthen ikke gå ret meget mere end en uge, fra man er udskrevet [...]. Den overgang fra børnepsykiatrisk afdeling til der, hvor der kommer nogle og griber – i guder, hvor må der blive tabt mange mennesker der. Det er altså ikke godt.

3.3.2 Afklaring i forhold til tiden efter Folden

Folden bidrager til afklaring af den unges fremtidsmuligheder, hvilket sagsbehandlerne i evalueringen finder vigtigt og anvendeligt. Folden er fleksibel og hurtig til at koordinere, når det er påkrævet. I et case-forløb udviser en ung tiltagende bekymring for fremtiden, og der indkaldes hurtigere end planlagt til et netværksmøde sammen med kommunen, så den unges fremtidige skoletilbud kan afklares. Auditpanelet ser denne evne til at "sadle om", som betydningsfuld for, at Folden kan rykke på noget i de unges liv. Folden bidrager til at skabe klarhed omkring behandlings- og skoletilbud til den unge fremadrettet – ud fra en bredspektret forståelse af den unge, som ligger ud over det diagnostiske, og omfatter den unges samlede situation. Brobygning er således en intention med Folden, hvor Foldens afdelingspsykolog bemærker på auditmødet, at Folden er et "afklarings- og behandlingstilbud i et".³¹

³⁰ I forbindelse med evalueringens casestudier er interviewet to sagsbehandlere, da der i to af case-forløbene var den samme kommunale sagsbehandler.

³¹ I det såkaldte Isbryderprojekt beskrives tilsvarende brobygning som en central del af en indsats over for voksne med isolationsproblematikker (Strunge, Lautrup & Böyesen, 2012).

De tre unge, som indgår i casestudierne, fortsætter alle tre på Enggård og Holme Nygårds skoletilbud.³² Evalueringen belyser i mindre grad Foldens overdragelse til andre behandlings- og skoletilbud. Foldens afdelingspsykolog beskriver det på auditmødet som "ærgeligt", at ingen af de tre cases omhandlede overdragelsen til andre instanser, da Folden har oplevet vanskeligheder heri, og gerne ville have drøftet dette.

3.3.3 Samarbejde med psykiatrien

Forældrene i de tre casestudier udtrykker på forskellige måder et ønske om, at Folden i højere grad overtager samarbejdet med børne- og ungdomspsykiatrien, blandt andet i forhold til medicin. Den eksterne psykiatriske speciallæge fremhæver et eksempel, hvor en ung trappes ud af medicinen flere gange, selvom den unge får det værre hver gang – og efterspørger et stærkere samarbejde mellem Folden og psykiatrien i den forbindelse. Foldens repræsentanter forklarer under auditmødet, at da diagnostisk udredning og medicin ikke er "Foldens bord", er det for Folden vigtigt at blive mere tydelige på, hvem der har hvilke ansvarsområder og hvorfor. Folden skal som et kortvarigt, afklarende tilbud ikke overtage ansvaret for den medicinske behandling af den unge, ligesom Folden ikke tager sig af diagnostisk udredning og testning, som ligger hos psykiatrien, PPR og andre. Folden har en stor opmærksomhed på samarbejdet med psykiatrien, fremgår det, og ser behov for en tydelighed i samarbejdet med psykiatrien – særligt i forhold til medicin og unge, som ikke er udredt.

Opsamling: Foldens koordinerende indsats

Den koordinerende indsats er af stor betydning for den unges samlede behandling og udbytte. Folden lykkes i høj grad med samarbejdet med kommunens parter. Koordineringen har været understøttet af Foldens socialrådgiverfunktion. Da evalueringen kun belyser samarbejdet med få sagsbehandlere, kan det undersøges nærmere, hvordan Folden informerer og samarbejder med sagsbehandlere mere bredt. Der er desuden behov for nærmere at belyse overgangen fra Folden til eksterne skole- og behandlingstilbud.

Flere forældre efterspørger højere grad af koordinering og samarbejde med psykiatrien. Folden har og må også fremadrettet have fokus på at skabe sammenhæng og samarbejde i forhold til psykiatrien.

3.4 Foldens faglige rammer og ressourcer

Folden er et projekt under Daghuset Enggård og Foldens faglige rammer og ledelse er sammenvævet med Enggårdens og Holmstrupgårds.

³² Ud af de 10 unge, som indgår i evalueringen, er der i alt fire unge, som fortsætter på Enggård og i et tilhørende skoletilbud på Holme Nygård efter Folden. Se bilag 2.

3.4.1 Kontaktpersonens støtte i det faglige miljø

Evalueringen viser, at kontaktpersonerne, til trods for indsatsens individuelle karakter, ikke oplever at stå alene med deres arbejde.³³ Når arbejdet ikke er påvirket af corona-restriktioner, møder kontaktpersonerne ind i en fælles kontortilbygning på Enggård, hvor de har så godt som daglig adgang til afdelingspsykolog, socialrådgiver og afdelingsleder. Muligheden for løbende sparring er en vigtig ressource i indsatsen. På auditmødet bemærkes det tætte samarbejde mellem kontaktperson, afdelingsleder og -psykolog. Afdelingslederen eller afdelingspsykologen tager i højere grad over på forældrekontakten i indsatsen, hvis forældrene har særligt stort behov for sparring og støtte – således kontaktpersonen kan fokusere på den unge. Dette anerkendes af auditdeltagerne som konstruktivt, også for forældrene, der kan opleve kommunikationen som mindre personligt bundet.

På auditmødet bemærker paneldeltagerne, at et godt arbejdsmiljø, hvor medarbejderne har det godt sammen, er en forudsætning for et godt miljø for de unge og familierne. Angående Foldens arbejdsmiljø skriver en forælder følgende i spørgeskemaet:³⁴

Da vi mødte Folden, var det første gang, jeg mødte et behandlingstilbud, som rent faktisk virkede som om, de kunne lide deres arbejde. Dette skinnede rigtig positivt igennem, både i deres faglighed men også i deres fremtoning.

Forankringen under Holmstrupgård giver Folden et bredt fagligt bagland, som medarbejderne potentielt kan trække på. Det giver adgang til stor "ekspertise", som repræsentanterne fra Folden og Holmstrupgård fortæller på auditmødet. Evalueringen belyser ikke, i hvilken grad Holmstrupgårds ekspertise inddrages i Foldens arbejde eller, hvordan rammerne for dette er.

3.4.2 Faglige fora sammen med Enggård

Foldens medarbejdere deltager i supervision sammen med Enggård hver tredje uge. Ingen af de tre unge i casestudierne har været taget op i supervision, hvilket til dels forklares med nedlukning af supervision på grund af corona-situationen. Evalueringen afdækker ikke, i hvilken grad supervisionen er sagsspecifik. En kontaktperson nævner under et interview, at mere sagsspecifik supervision kunne vise sig påkrævet eksempelvis i forløb med konfliktfyldte familier, hvor også Holmstrupgårds viden om familiebehandling kunne komme i spil.

Evalueringen viser, at kontaktpersonerne ikke har sparring med den eksterne psykiatriske konsulent ved Enggård om forløb ved Folden.³⁵ Enggårdens sparring med den psykiatriske konsulent kan i nogle tilfælde overføres til de unge ved Folden, fortæller kontaktpersonerne. Evalueringen peger på, at der kan være behov for systematisk sagsspecifik sparring med ekstern psykiatrisk konsulent, da dette kan være med til, at Folden undgår at overse psykopatologiske problematikker af betydning for behandlingsarbejdet, særligt i de tilfælde hvor de unges udredning ikke har fundet sted eller er ufuldstændig, eller hvor der er uklarheder omkring medicinering.

³³ Det fremgår blandt andet af kontaktpersoninterview, hvor de to kontaktpersoner tilknyttet de tre casestudier blev interviewet. Se bilag 7 for interviewguider.

³⁴ Se bilag 4 for yderlige besvarelser af forældre-spørgeskemaet.

³⁵ I tids- og aktivitetsregistrering er der i to forløb registreret sparring med psykiatrisk konsulent. Denne sparring omhandlede dog ikke det pågældende forløb ved Folden. Se bilag 6 for tids- og aktivitetsregistreringerne.

Opsamling: Foldens faglige rammer og ressourcer

Evalueringen viser, at Foldens ledelsesmæssige og kollegiale miljø giver faglig støtte til kontaktpersonerne, der ikke har oplevelsen af at være alene om opgaven.

Evalueringen peger på et behov for en øget opmærksomhed på inddragelse af den relevante faglige ekspertise fra det øvrige Holmstrupgård. Det anbefales at etablere faste tværfaglige behandlingskonferencer om Foldens unge med tilstedeværelse af den eksterne psykiatriske konsulent.

Det er uafklaret hvor meget sagsspecifik supervision, der foregår i regi af Folden. Et opmærksomhedspunkt er altid at overveje anvendelse af sagsspecifik supervision for at sikre, at relevante perspektiver på forløbet inddrages.

3.5 Foldens metodetydelighed

Evalueringen viser, at Folden har en høj faglighed i forhold til behandling af isolation og skolevægring hos unge med forskellige diagnoser og problemstillinger. På auditmødet lyder således stor anerkendelse af Foldens brede pædagogiske, psykologiske og psykiatriske viden. Som nævnt finder de to kommunale sagsbehandlere i evalueringen Foldens dokumentation anvendelig og tydelig. Imidlertid peger evalueringen på behov for en styrkelse af det faglige og metodemæssige sprog omkring Folden. Fra eksterne deltagere i auditpanelet efterspørges et mere tydeligt "psykiatrisk begrebsapparat" med beskrivelse af "mellemregninger" og valg og fravalg af overvejede og afprøvede pædagogiske metoder.

3.5.1 Tværfaglig sparring og refleksion

De eksterne deltagere på auditmødet efterspørger – med afsæt i erfaringer fra blandt andet børne- og ungdomspsykiatrien – en større grad af formalisering af det tværfaglige samarbejde omkring Folden-forløbene for at sikre refleksion og et fælles fagsprog omkring indsatsen. En tydelighed om Foldens metoder skal vidensunderstøtte de enkelte forløb og samarbejdet omkring de unge internt i Folden og eksternt med andre fagprofessionelle og forældre.³⁶ Desuden vil metodetydelighed sikre, at andre, der arbejder med en tilsvarende målgruppe, kan tage ved lære af Foldens virkningsfulde metoder.

3.5.2 Styrket beskrivelse af metoder

Det kan på baggrund af evalueringen overvejes, hvilke elementer der bør fremgå af beskrivelser af Foldens metoder.³⁷ En beskrivelse af Foldens metoder skal tage højde for, at indsatsen er fleksibel og individuelt tilpasset – hvilket repræsentanterne fra Folden henholder sig til under auditmødet. Overholdelse af aftaler fremgår allerede af evalueringens indsatssteori, men de eksterne deltagere på auditmødet pointerer imidlertid, at der bør være en opmærksomhed på dette, hvis indsatsen skal gentages et andet sted. Familierne vil ofte have oplevet indsatser, hvor aftaler ikke er blevet overholdt, og i Folden-indsatsen er elementet,

³⁶ Se eksempelvis pointer hos Kongsgaard & Rod 2018 om, hvordan den faglige refleksion udgør et omdrejningspunkt for udvikling og forbedring af kvalitet i praksis uden at forfalde til tavs viden eller kontekstløse manualiseringer.

³⁷ Auditpanelets vurderinger tog afsæt i Foldens beskrivelser fra internettet samt det materiale, der var udviklet i evalueringsprocessen, herunder indsatssteorien. Se bilag 1.

hvor indlysende det end måtte fremstå, af stor betydning for forløbenes succes. Foldens tilgængelighed for forældrene er ligeledes af stor betydning for indsatsens succes, og kan fremhæves i en beskrivelse af Folden.

En beskrivelse af Folden bør desuden omfatte kontaktpersonens tilgang til den unge og forældrene, hvor kontaktpersonen arbejder anerkendende, respektfuldt, inddragende og med at skabe varme i relationen. Sidstnævnte udgør et metodiske element i indsatsen, som ikke umiddelbart fremgår af indsats teorien – og som giver et lag mere i relationsarbejdet og i den miljøterapeutiske faglighed.

Foldens individuelt tilpassede psykoedukation, som foregår sammen med behandlingen, fremstår til dels virkningsfuld over for de unge. En tydeligere beskrivelse af Foldens tilgang til psykoedukation kan styrke formidlingen og refleksionen omkring Foldens indsats.

Opsamling: Foldens metodetydelighed

Evalueringen viser, at Folden skal overveje, hvordan det tværfaglige og metodemæssige sprog i Folden tydeliggøres. Herigennem styrkes Foldens tværfaglige sparring og refleksion af hensyn til udvikling og forbedring af behandlingskvaliteten.

Det skal overvejes, hvordan Folden får bibragt forskellige aktører de relevante beskrivelser af Foldens metoder. Beskrivelserne kan omfatte Foldens overholdelse af aftaler, tilgængelighed for forældrene, Foldens særlige miljøterapeutiske tilgang og psykoedukation i det relationelle arbejde med de unge og forældrene. Det skal overvejes, hvordan metoderne tydeliggøres uden at miste udgangspunktet, som er Foldens individuelt tilpassede afklarings- og behandlingsindsats.

3.6 Sammenfatning af evalueringens resultater

Virkning og målgruppe

De overordnede konklusioner på baggrund af evalueringen er, at Foldens ambulante indsats i hjemmet kan modvirke de unges isolation og bidrage til afklaring af den unges fremadrettede uddannelse og behandling. Evalueringen viser, at otte af de 10 unge starter på uddannelsesrettede aktiviteter umiddelbart efter deres Folden-forløb. Isolationen ser således ud til at blive brudt gennem det kontaktskabende arbejde med gradvis eksponering og præsentation af nye strategier i indsatsen, hvor Folden lykkes med at hjælpe flere af de unge til at blive en del af fællesskaber og et ungdomsliv igen.

Folden kan håndtere en bred målgruppe, hvor de unge kan have haft en længere periode med skolevægring, isolation og lavt funktionsniveau. I betragtning af den meget brede målgruppe kan det overvejes, om der i forhold til nogle psykiatriske vanskeligheder kan være behov for opkvalificering af Foldens kompetencer.

Relationsarbejde

Foldens relationsarbejde er en af indsatsens centrale virksomme elementer. Relationsarbejdet er individuelt tilpasset. Kontaktpersonen er stabil, fleksibel, imødekommende, varm og anerkendende i relationen med de unge. Disse elementer er af betydning for, at kontaktpersonen kan få en bæredygtig relation med den unge og derigennem kan hjælpe den unge til at bryde sin isolation og skolevægring. Folden ser ud til at lykkes med at afstemme indsatsens intensitet med, hvad den unge har behov for, også i de tilfælde, hvor forældrene efter-

spørger mere intensiv behandling og progression. Den unge er i fokus samtidig med, at forælderrollen styrkes. Evalueringen viser vigtigheden af kontaktpersonens tilgængelighed for forældrene.

Koordinering

Den koordinerende indsats er af stor betydning for den unges samlede behandling og udbytte. Foldens samarbejde med kommunens parter fremstår velkoordineret og understøttes desuden af Foldens socialrådgiverfunktion. Der er behov for fortsat fokus på at skabe sammenhæng og samarbejde i forhold til psykiatrien.

Faglige rammer og ressourcer

Evalueringen viser, at Foldens ledelsesmæssige og kollegiale miljø giver faglig støtte til kontaktpersonerne og bidrager til, at kontaktpersonerne ikke oplever sig alene om opgaven. Faste tværfaglige behandlingskonferencer om Foldens unge, også med tilstedeværelse af den eksterne psykiatriske konsulent anbefales, ligesom systematisk sagsspecifik supervision kan overvejes for at sikre, at relevante perspektiver på forløbet inddrages.

Metodetydelighed

Evalueringen viser, at Folden bør arbejde mod en større grad af metodetydelighed, mere systematisk tværfaglig sparring og kvalitetssikring. Det bør overvejes, hvordan beskrivelser af Folden tilgodeser forskellige behov hos forskellige aktører. Det bør overvejes, hvordan metoderne tydeliggøres uden at miste udgangspunktet, som er Foldens individuelt tilpassede afklarings- og behandlingsindsats.

4 Litteraturliste

- Alsing, H. C. (2016). Å gå i hi(kikomori). Uortodoks familierapeutisk behandling ved skolevegring. Fokus på Familien, Nr 3, 201-219
- Aruga, M., Suzuki, E. & Tagaya, A. (2012). Factors involved in the feelings related to school avoidance among high school students in Nagano Prefecture, Japan. Japan Journal of Nursing Science, nr. 9, 38-55.
- Bauger, L. (2009). Problematisk skolefravær i ungdomsskolen. En studie av forekomst, mulige årsaker og tiltak i en stor bykommune. Skolepsykologi, nr. 2, 39-47.
- Bredgaard T., Rasmussen J. S. & Sieling-Monas S. M. (2016). "Virkningsevaluering" i T. Bredgaard (red.) "Evaluering af offentlig politik og organisationer", København: Hans Reitzels forlag.
- Børns Vilkår og Egmont Fonden (2020). https://bornsvilkar.dk/wp-content/uploads/2020/10/Skolefravaars_Rapport_2020_web_print.pdf
- Egger, H. L., Costello, E. J. & Angold, A. (2003). School refusal and psychiatric disorders: A community study. J. Am. Acad. Child Adolesc. Psychiatry, 42(7), 797-807.
- Ek, H. & Eriksson, R. (2013). Psychological factors behind truancy, school phobia, and school refusal. A Literature Study. Child & Family Behavior Therapy, 35(3), 228-248.
- [Elevfravær for folkeskolens elever | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](#)
- Elsherbiny, M. M. (2017). Using a preventive social work program for reducing school refusal. Children & Schools, 39(2), 81-88.
- Friberg, P., Karlberg, M., Lax, I. S. & Palmér, R. (2015). Hemmasittare och vägen tillbaka. Indsatser vid långvarig skolfraanvaro (første udgave). Riga: Columbus.
- Greve, M. (2021). Hvad er indsatsteori? Introduktion til et implementerings- og evaluerings-redskab. DEFACTUM, Region Midtjylland.
- Havik, T., Bru, E. & Ertesvåg, S. K. (2014). Parental perspectives of the role of school factors in school refusal. Emotional & Behavioural Difficulties, 19(2), 131-153.
- Havik, T., Bru, E. & Ertesvåg, S. K. (2015). School factors associated with school refusal- and truancy-related reasons for school non-attendance. Soc. Psychol. Educ., nr. 18, 221-240.
- Heyne, D., Sauter, F. M., Ollendick, T. H., Van Widenfelt, B. M. & Westenberg, P. M. (2014a). Developmentally sensitive cognitive behavioral therapy for adolescent school refusal: Rationale and case illustration. Clin Child Fam Psychol Rev, nr. 17, 191-215.
- Heyne, D., Sauter, F. M., Van Widenfelt, B. M., Vermeiren, R. & Westenberg, P. M. (2014b). School refusal and anxiety in adolescence: Non-randomized trial of a developmentally sensitive cognitive behavioral therapy. Journal of Anxiety Disorders, nr. 25, 870-878.
- Kearney, C. A. (2002). Case study of the assessment and treatment of a youth with multi-function school refusal behavior. Clinical case Studies, 1(1), 67-80.
- Knudsen, M. H. & Møller, S. Ø. 2017. Problematisk skolefravær og skolevægning: Årsager og behandling – en litteraturgennemgang. Metodecentret.
- Kongsgaard, L.T. & Rod, M.H. (red.) 2018: "Bedre begrundet praksis. Velfærdsudvikling efter evidensbølgen". Samfundslitteratur.

- Lauveng, A. (2015). Når livet går i stykker, er det livet som må repareres. Oterholt, F. & Haugen, G.B. Mening og Mestring ved Psykoselidelser. Oslo. Universitetsforlaget.
- Lyon, A. R. & Cotler, S. (2007). Toward reduced bias and increased utility in the assessment of school refusal behaviour: the case for diverse samples and evaluations of context. *Psychology in the schools*, 44(6), 551-565.
- Lyon, A. R. & Cotler, S. (2009). Multi-systemic intervention for school refusal behavior: integrating approaches across disciplines. *Advances in School Mental Health promotion*, 2(1), 20-34.
- Løvereide, S. (2011). Forskning om skolevegring. *Specialpedagogik*, årg. 4. <https://utdanningsforskning.no/artikler/forskning-om-skolevegring/> (d. 7. november 2017)
- McWilliams, N. (2004): *Psychoanalytic Psychotherapy*. New York: The Guilford Press. P. 187-189.
- Nutall, C. & Woods, K. (2013). Effective intervention for school refusal behaviour. *Educational Psychology in Practice*, 29(4), 347-366.
- Pina, A. A., Zerr, A. A., Gonzales, N. A. & Ortiz, C. D. (2009). Psychosocial interventions for school refusal behavior in children and adolescents. *Child Development Perspectives*, 3(1), 11-20.
- Psykiatri og Social Intranet. <http://ps.intra.rm.dk/lokale-enheder/specialomrader/holmstrup-gard/organisation/hq-miljoterapeutiske-rammer/>
- Richardson, K. (2016). Family therapy for child and adolescent school refusal. *Australian and New Zealand Journal of Family Therapy*, nr. 37, 528-546.
- Schacht-Magnussen, C. (2015). Relationsarbejde i praksis, om relationen som terapi. Oterholt, F. & Haugen, G.B. Mening og Mestring ved Psykoselidelser. Oslo. Universitetsforlaget.
- Schjødt, T. & Heinskou, T. (2007). Miljøterapi – terapeutisk miljø. Miljøterapi på dynamisk grundlag. Schjødt, T. & Heinskou, T. København: Hans Reitzels Forlag.
- Strunge, H., Lautrup, C. L. & Böyesen, K. R. (2012). Isolerede sindslidende i egen bolig – et metodehæfte til fagpersoner. Socialstyrelsen. 1. udgave, 1. oplag.
- Undervisningsministeriet (2017). Sådan er folkeskoleelevernes fravær i skoleåret 2016/2017. Udg. oktober 2017.

